

אלהי אלהי למא שבקתני Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με εγκατέλιπες; ¹⁾

Mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten? Matth 27: 46. Marc. 15: 34. Ook hier hooren wij den klank van Arameesche woorden, uit den mond van den stervenden Heiland. Het zijn woorden uit den 22^{en} psalm, doch niet gelijk zij in het Hebreeuwsch luiden: אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי לְמָה עָזַבְתָּנִי. Wij hebben Hem in den hof van Gethsemane het „Abba“ hooren uitroepen; — zie hier ook den naam Zijns Gods in de Arameesche taal. Alle moeite, die men zich geeft, om eene andere taal, hetzij de Grieksche, of misschien eene nieuw-Hebreeuwsche, — wij loopen hier opzettelijk vooruit en maken reeds eene gevolgtrekking vooraf, — tot moedertaal van onzen Heere Jesus Christus te stempelen, is ijdel, waar in den mond onzes stervenden Heilands de woorden van den 22^{en} psalm uit het Hebreeuwsch in het Arameesch vertaald aangetroffen worden.

Maar wat zullen wij zeggen, als wij den apostel Paulus na 35 jaren nog weder aan eene voor het grootste gedeelte uit geboren Grieken bestaande gemeente een wachtwoord hooren toeroepen in de Arameesche taal? Zóó immers heet het tegen het slot van den eersten brief aan die van Corinthe (16: 22): *Eὶ*

Αογκάς, gazelle, een ook in de Talmudische en Midrasch-Litteratuur bekende naam, aan personen gegeven. In het Hebreeuwsch beantwoordt צִבְיָה.

¹⁾ Zóó bij Matth.; bij Marc. luidt de Grieksche vertaling een weinig anders: ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί εγκατέλιπές με; met de LXX komt noch het een noch het ander volkomen overeen. Het verbum εγκατελείπειν wordt ook in de Septuaginta gevonden; maar dit is een gewoon woord der LXX en mitsdien der Hellenistische taal. Vergel. Böhl, Alttest. Citate ad loc. Overigens houden wij het voor onmogelijk, dat *Ἐλμοί*, dat onmiddellijk bij de geheel Arameesche woorden gevonden wordt, beantwoorden zou aan het Hebreeuwsche אֱלֹהֵי, 't welk ook niet eens in den Hebreeuwschen tekst staat. Overneming van een woord uit eene taal in de andere, zoo geheel zonder het aan de andere taal eenigermate gelijkvormig te maken, is slechts denkbaar bij eigennamen. אֱלֹהֵים geldt echter in geene Semitische taal als eigenaam. De verandering van אֱלֹהֵי in *Ἐλμοί* mag niet bevreemden, waar wij voor רַבּוֹנִי reeds *ῥαββονί*, en voor בֶּר תְּלָמִי reeds *Βαρθολομαῖος* gehad hebben.